

ровното жило на такива светци той самъ бѣше изпиталъ. Да постѣпва като тѣхъ, той не искаше, защото това не бѣше вѣра, а лицемѣрие и лъжа. Радуловъ не се боеше да осжда и да хули най-безмилостно подобни християни. Право и хубаво говорѣше той, макаръ че понѣкога бѣше нѣкакъ страшно да се слуша, Грозданъ бѣше готовъ да се съгласи съ него за всичко. Но учителятъ отиваше много далечъ и въ послѣдната крачка, която той нехайно и безъ всѣкакъвъ страхъ правѣше, — тамъ вече не всѣки можеше да го придружи. Дълбоко въ душата си Грозданъ чувствувахе, че да се отрича всичко не трѣбва, че Богъ има и че безъ вѣра не може. Това не бѣше съвсѣмъ ясно за него, и неговиятъ умъ нито можеше, нито се опитваше да го разбере.

Неговитѣ мисли за тия отвлѣчени нѣща добиваха малко по-опредѣлена форма, когато си мислѣше за баща си. А споменитѣ му за него бѣха тѣй живи сега. Старецътъ бѣше искренъ и честенъ въ душата, ясно и просто гледаше на всичко. За него вѣрата не бѣше нѣщо придобито и научено, не бѣше само обредъ и книжни прѣдписания. Не бѣше тя и въ честото ходене на черква, ни въ поститѣ, ни въ курбанитѣ и въ задушницитѣ. Тия работи той не смѣташе излишни, но ги прѣдоставяше на женитѣ и на попа. Вѣрата за него бѣше недѣлима спътница на работата му. Изправяше ли се прѣдъ сѣтбитѣ, високи, гжсти, изкласили и налѣли едро зърно, той сваляше калпака си, прѣкръстваше се бавно, набожно и казваше: „Сполай ти, Боже! Хубавъ споръ и берекетъ ни си далъ!“. Това бѣше и благодарността и молитвата му. Тѣй благоговѣйно и смирено той не би стоялъ въ черква и на най-голѣмия празникъ. Двѣ-три думи казваше само той, но тѣ бѣха сърдечни и топли, искрени и правдиви, защото идѣха направо отъ сърцето.

Случваше ли се пѣкъ суша, моръ ли ходѣше по добитъка, градушка ли убиваше нивята, или пѣкъ друга